

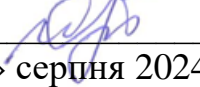
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет математики, природничих наук та технологій
Кафедра природничих наук і методик їхнього навчання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. завідувача кафедри

 Сальник І.В.
«29» серпня 2024 року

ОК ПРП-03 Виробнича практика в закладах вищої освіти

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: : 014 Середня освіта (Хімія)
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма «Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)»
(назва)

Форма навчання денна
(денна, заочна,)

Робоча програма виробничої (педагогічної) практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Предметна спеціальність **014 Середня освіта (Хімія)**

Освітньо-професійна програма **014 Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)**

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент Форостовська Т.О.

Програма розроблена на основі Положення про організацію практичної підготовки в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри природничих наук і методик їхнього навчання

Протокол № 2 від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

_____

(професор Сальник І.В.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 7,5	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	Нормативна
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність: <u>014.06 «Середня освіта (Хімія)»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки
		2-й
Загальна кількість годин 225	Освітня програма: <u>«Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)»</u> (шифр і назва)	Семестр
		3-й
Кількість тижнів: 5	Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	Лекції
		0 год.
		Практичні, семінарські
		0 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
225 год.		
		Вид контролю:
		<i>диференційований залік</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Робоча програма педагогічної практики аспірантів складена відповідно до [Положення про організацію практичної підготовки в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка](#) та освітньо-професійної програми спеціальності 014 Середня освіта (Хімія).

Педагогічна практика на другому магістерському рівні є структурним компонентом фахової професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та невід'ємним складником комплексної підготовки магістрів.

Організатором педагогічної практики магістрів та базою для проходження педагогічної практики є кафедра природничих наук і методик їхнього навчання.

Педагогічна практика в університеті проводиться відповідно до змісту освітньо-професійної програми підготовки магістра згідно з графіками освітнього процесу, навчальних планів спеціальностей.

Метою виробничої практики здобувачів другого рівня вищої освіти є формування комплексу професійних компетентностей, необхідних для подальшої самостійної науково-педагогічної діяльності в якості викладача закладу вищої освіти.

Основними завданнями педагогічної практики є:

- застосування, формування та закріплення знань, умінь та навичок, набутих під час вивчення методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу в професійній діяльності, використання їх при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;

- підготовка магістрантів до проведення у закладах вищої освіти занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання, застосування сучасних технологій і методики навчання;

- виховання стійкого інтересу до професії викладача закладу вищої освіти, потреби в педагогічній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності.

Результатом проходження практики є оволодіння магістрами професійними, інтегральними та загальними компетентностями, необхідними для якісного проведення лабораторних і практичних занять.

Діяльність студентів у період педагогічної практики є аналогом професійної діяльності викладача, що здійснюється в реальних умовах роботи закладів вищої освіти. Студенти мають можливість відчувати себе на майбутньому робочому місці викладача, закріпити набуті в університеті теоретичні знання у вигляді практичних навичок, набути певного досвіду роботи в академічному колективі та показати свій рівень теоретичної підготовки, застосовувати знання для організації і здійснення освітнього процесу студентів, вміння використовувати інноваційні та сучасні інформаційні технології навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми під час проходження педагогічної практики у студентів повинні бути сформовані *елементи наступних компетентностей*:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати дослідницькі та/або інноваційні задачі навчання хімії, біології та здоров'я людини у сфері загальної середньої та вищої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності.

ЗК 2. Володіння навичками критичного мислення.

ЗК 3. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію.

ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, у тому числі, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, особистісного та професійного розвитку.

ЗК 7. Здатність до виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості, застосовувати кращі практики у професійній діяльності, генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина, проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 10. Здатність до застосування наукового світогляду в різних сферах життя, що ґрунтується на розумінні розвитку людського буття, суспільства, природи та духовної культури.

ЗК 11. Здатність працювати автономно, ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Здатність використовувати знання з координаційної хімії, сучасних методів дослідження речовини, токсикологічної хімії екооб'єктів в професійній діяльності, усвідомлювати значущість інтеграційних зв'язків з іншими природничими дисциплінами.

СК 2. Здатність використовувати знання харчової хімії в професійній діяльності, усвідомлювати роль в підтримці здоров'я людини та значущість інтеграційних зв'язків з іншими природничими дисциплінами.

СК 3. Здатність використовувати знання теорії еволюції, методів дослідження клітин та тканин в професійній діяльності, усвідомлювати значущість наукового світогляду як інтеграційного чинника з іншими природничими дисциплінами.

СК 4. Здатність використовувати знання сучасних питань цитології та гістології в професійній діяльності та усвідомлювати значущість єдності походження живих істот через подібність будови клітин організмів різних царств та біогенетичний закон.

СК 5. Здатність використовувати знання про здоров'я людини, історію та розвиток здоров'язбереження в професійній діяльності, та значущість інтеграційних зв'язків з іншими природничими дисциплінами.

СК 6. Здатність використовувати знання про фітоценози в професійній діяльності, усвідомлювати значущість інтеграційних зв'язків з іншими природничими дисциплінами.

СК 7. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК 8. Здатність використовувати загальні психолого-педагогічні, дидактичні, спеціальні та методичні знання про закономірності навчання хімії, біології та здоров'я людини в професійній діяльності.

СК 9. Здатність реалізовувати практичні вміння: проєктувальні, конструктивні, адаптаційні, гностичні, мотиваційні, дослідницькі, професійно-комунікативні в сфері професійної діяльності.

СК 10. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в сфері професійної діяльності та системного сприйняття педагогічної діяльності.

СК 11. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в сфері професійної діяльності.

СК 12. Здатність створювати та застосовувати інноваційні технології в сфері професійної діяльності, в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК 13. Здатність до педагогічного партнерства в професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя.

СК 14. Здатність управляти освітнім процесом у сфері професійної діяльності, що потребує нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної етичної відповідальності.

СК 15. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері професійної діяльності.

СК 16. Здатність усвідомлювати перспективу власного професійного розвитку, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи подальшого професійного розвитку.

СК 17. Здатність провадити науково-педагогічні дослідження з теорії та методики навчання хімії, біології та здоров'я людини.

СК 18. Здатність провадити освітню діяльність у закладах вищої освіти

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності (спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметна спеціальність 014.06 Середня освіта (Хімія) у поєднанні з предметною спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). або галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, що є основою для оригінального мислення та проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань і процедур, критичне осмислення проблем у галузі освіти.

ПРН 5. Застосовувати уміння/навички розв'язання проблем навчання хімії, біології та здоров'я людини, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН 6. Інтегрувати знання з хімії, біології та здоров'я людини та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах навчання цих дисциплін у сфері професійної діяльності.

ПРН 7. Розв'язувати проблеми навчання хімії, біології та здоров'я людини у нових або незнайомих освітніх середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПРН 8. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН 9. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище для навчання хімії, біології та здоров'я людини в закладах загальної середньої освіти або в закладах вищої освіти, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.

ПРН 10. Розробляти навчально-методичне забезпечення та викладати освітні компоненти хімії, біології та здоров'я людини в закладах вищої освіти.

ПРН 11. Планувати, організовувати і здійснювати науково-педагогічні дослідження з теорії та методики навчання хімії, біології та здоров'я людини; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; робити обґрунтовані висновки.

ПРН 12. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПРН 13. Об'єктивно оцінювати результати діяльності здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу в сфері професійної діяльності, проводити педагогічну експертизу, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності.

ПРН 14. Організовувати навчання хімії, біології та здоров'я людини та управляти освітнім процесом, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПРН 15. Працювати самостійно та незалежно, приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за їх наслідки, діяти чесно та добросовісно, уникаючи плагіату, корупції та інших форм недобросовісної поведінки.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Характеристика педагогічної практики.

Кількість кредитів ЄКТС: 7,5

Загальна кількість годин: 225

Нормативна частина практичної підготовки.

Семестр: 3

Вид контролю: *диференційований залік.*

Зміст педагогічної практики для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти визначають чотири модулі:

- *методичний модуль* – 2,5 кредити ЄКТС;
- *фаховий модуль* (разом із другим фахом/спеціалізацією) – 2,5 кредити ЄКТС;
- *виховний модуль* – 1,5 кредити ЄКТС;
- *організаційний модуль* – 1 кредит ЄКТС.

Педагогічна практика проводиться в закладах вищої освіти в очній або змішаній формі.

Особливості організації та проведення практичної діяльності студента-практиканта як викладача під час виробничої практики в закладах вищої освіти виявляються в таких видах практичної діяльності: організаційна робота, навчально-методична робота, науково-дослідна робота за відповідними змістовими модулями:

Модуль 1: Методичний

- ознайомлення з робочими навчальними планами і робочими навчальними програмами із хімічних і біологічних дисциплін;
- розробка розгорнутих планів і підготовка конспектів 4-х лабораторних/практичних занять;
- підготовка навчально-методичних матеріалів до лабораторних, практичних занять і самостійної роботи студентів;

- складання завдань для проведення модульного і підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю;
- вивчення і впровадження передового досвіду організації освітнього процесу;
- вивчення і аналіз основних нормативних документів, що регламентують роботу кафедри, факультету;
- ознайомлення з робочою документацією кафедри та правилами її оформлення.

Модуль 2: Фаховий

- відвідування занять викладачів кафедри з подальшим їх аналізом;
- проведення лабораторних (практичних) занять;
- проведення консультацій з навчального предмету;
- проведення індивідуальних занять зі студентами;
- проведення та перевірка самостійних і контрольних робіт, що передбачені навчальним планом.

Модуль 3: Виховний

- Ознайомлення з системою виховної роботи ЗВО. Аналіз плану факультету.
- Ознайомлення з планом виховної роботи куратора. Аналіз плану виховної роботи класного керівника.
- Планування та підготовка студентів разом з методистом і куратором до проведення кураторських виховних заходів. Розробка плану-конспекту кураторських виховних заходів.
- Проведення студентами кураторських виховних заходів. Аналіз та обговорення проведених кураторських виховних заходів.
- Ознайомлення з студентським самоврядуванням. Розроблення пропозицій щодо залучення студентів до виховної роботи в закладі вищої освіти, волонтерським рухом.

Модуль 4: Організаційний

- участь у настановній (на початку практики) та підсумковій (по закінченню практики) конференціях;
- ознайомлення із структурою навчального закладу;
- ознайомлення із напрямками діяльності, основними завданнями кафедри;
- ознайомлення з плануванням та організацією навчальної та навчально-методичної роботи кафедри.

4. ПЛАН ПРАКТИКИ

На першому тижні студенти повинні:

- взяти участь в настановній конференції з питань проведення практики;
- ознайомитись із цілями та завданнями на період практики;
- ознайомлення зі структурою навчального закладу: загальна кількість студентів і викладачів; кількість факультетів та спеціальностей, за якими здійснюється

- підготовка фахівців; кількість студентів, що навчаються на конкретному факультеті; назви профільних кафедр факультету тощо;
- ознайомлення із планом роботи закладу та планом роботи факультету і фахової кафедри;
  - вивчення навчального плану зі спеціальності: загальна кількість годин; кількість годин (у відсотковому відношенні), що відводиться на певні цикли дисциплін; кількість заліків й екзаменів, що їх мають скласти студенти за весь період навчання у ЗВО;
  - відвідування й аналіз навчальних занять у закріпленій академічній групі та лекцій і практичних занять провідних викладачів профільної кафедри. Спостереження за виконанням викладачем-наставником різних видів навчальної роботи зі студентами. Підготовка розгорнутого аналізу однієї лекції та одного семінарського заняття у відповідності із запропонованими рекомендаціями.

Протягом наступних тижнів:

- відвідування занять, що проводять магістри-практиканти в інших групах з наступним обговоренням;
- підготовка розгорнутих конспектів 4 практичних/лабораторних занять (2 – з хімії та методики навчання хімії, 2 – з біології та методики навчання біології) з методичним забезпеченням. Після узгодження з викладачем-наставником самостійне проведення 2 практичних/лабораторних занять. Підготовка розгорнутого самоаналізу одного заняття;
- розробка завдань для самостійної роботи студентів, для поточного контролю, тестів тощо.
- організація позааудиторної навчальної роботи (гуртки, консультації, семінари тощо);
- відвідування засідання кафедри, участь у роботі методологічного семінару.

На останньому тижні:

- завершення оформлення звітної документації;
- участь у підсумковій конференції з педпрактики (засідання кафедри);
- підготовка доповіді на звітну конференцію з педагогічної практики;
- здача груповому керівнику практики звітної документації.

5. ДОКУМЕНТАЦІЯ З ПРАКТИКИ

Документація здається в перший день навчання в університеті після закінчення педагогічної практики

Основними звітними документами проходження виробничої практики здобувачів другого освітнього рівня вищої освіти є письмовий звіт з переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи.

Інші звітні документи, які подаються на кафедру:

1. Плани-конспекти 4-х підготовлених та 2-х проведених практичних/лабораторних занять з методичним забезпеченням.
2. Розгорнутий самоаналіз 1-го проведеного практичного/лабораторного заняття.

3. Завдання, розроблені для поточного, тематичного контролю з тем, що винесені на практичні/лабораторні заняття, або з питань, які виносяться на самостійне опрацювання.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Оцінювання виробничої педагогічної практики здійснюється за 100-бальною шкалою та включає суму балів за оформлення звітних документів про проходження практики та балів за захист результатів практики.

Загальна оцінка за педагогічну практику є сумою балів, отриманих за результатами виконання усіх видів завдань з 4-х модулів: методичного, фахового, виховного та організаційного. Розподіл балів між модулями наступний:

Фаховий модуль	Методичний модуль	Виховний модуль	Організаційний модуль
40 балів	40 балів	15 балів	5 балів

Критерії оцінювання кожного модуля розроблені кафедрою природничих наук і методик їхнього навчання

Розподіл балів за виконання завдань фахового модулю

№ з/п	Вид роботи	Хімія	Біологія
1	відвідування занять викладачів кафедри з подальшим їх аналізом;	2	2
2	Проведення 2-х лабораторних (практичних) занять;	5	5
3	проведення консультацій з навчального предмету;	5	5
4	проведення індивідуальних занять зі студентами;	5	5
5	проведення та перевірка самостійних і контрольних робіт, що передбачені навчальним планом.	3	3
	Всього	40	

Розподіл балів за виконання завдань методичного модулю

№ з/п	Вид роботи	Хімія	Біологія
1	Розробка розгорнутих планів і підготовка конспектів 4-х лабораторних/практичних занять	5	5
2	Підготовка навчально-методичних матеріалів до лабораторних, практичних занять і самостійної роботи студентів	3	3

3	Складання завдань для проведення модульного і підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю	3	3
4	Самоаналіз одного заняття	4	
5	Сертифікати про отримання неформальної освіти	4	
6	Звіт та його захист	10	
Всього		40	

Розподіл балів за виконання завдань виховного модулю

№ з/п	Вид роботи	Бали
1	Виховна робота в закріпленій групі	5
2	План виховної роботи	5
3	Проведення кураторських виховних заходів	5
Всього		15

Розподіл балів за організаційний модуль:

За ставлення до практики	За оформлення документації
2,5	2,5
Всього: 5 балів	

Організаційний модуль передбачає оцінювання оформлення документації та своєчасне складання заліку. Виставляється керівником практики.

За сумою балів з усіх модулів виставляється загальний бал.

Оцінка «**відмінно**» (**90-100 балів**) ставиться за умов виконання студентом повного обсягу програми практики та індивідуальних завдань керівників; заняття й виховні заходи було проведено на високому науковому й організаційно-методичному рівнях, студентом обґрунтовано висувалися, ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації студентів; студент виявив знання психолого-педагогічної теорії й творчу самостійність у доборі навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови й аналізу занять:

- 1) повністю реалізовано виховний, освітній, розвивальний потенціал занять;
- 2) методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям;
- 3) правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних вправ;
- 4) практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання студентами практичних вправ (заповнення таблиць тощо);
- 5) правильно розподіляє час уроку;
- 6) практикант достатньо застосовував технічні засоби навчання;
- 7) студент помічає помилки студентів і вчасно, коректно їх виправляє;
- 8) практикант здійснює індивідуальний підхід до студентів;
- 9) студент уміє забезпечити мотивацію і викликати зацікавленість учнів до матеріалу, що вивчається;
- 10) грамотно використовує наочність;

11) час від часу користується конспектом; у ході заняття може скоригувати свою діяльність.

12) брав активну участь в аналізі відвіданих занять і виховних заходів;

13) долав труднощі, володів групою, застосовував індивідуальний та диференційований підхід до студентів;

14) підготовка чітко, логічно структурованого звіту, що відповідає вимогам оформлення звітної документації та включає самооцінку власної діяльності

15) здав у визначений термін правильно оформлену документацію;

16) пройшов навчання на онлайн-курсах, або прослухав вебінар та отримав сертифікат;

17) приймав участь у науково-практичній конференції з фаху;

18) студент проявив себе як організований, сумлінний, творчий під час виконання різних видів роботи у ЗВО, завоював повагу та авторитет серед студентів колективу кафедри, методистів, керівників педпрактики.

Оцінка «добре» (74-89 балів) ставиться за умов, якщо студент навчальні та виховні заходи провів на високому науковому і методичному рівнях, успішно вирішував навчальні та виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації студентів; якщо студент виявив знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального і дидактичного матеріалу, але припускався незначних помилок у побудові й проведенні занять:

1) має розгорнуті плани-конспекти усіх проведених занять і виховних заходів. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним занять і виховних заходів оцінена методистами на «відмінно» або на «добре» відповідно до встановлених критеріїв;

2) не до кінця реалізовано виховний, освітній, розвивальний потенціал заняття;

3) методичні прийоми раціональні, відповідають умовам навчання та поставленим цілям;

4) в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних вправ;

5) практикант іноді робить несуттєві помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок студентів;

6) практикант володіє різними способами активізації студентів на занятті але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;

7) студент уміє викликати інтерес студентів до більшості видів роботи, що проводяться на занятті;

8) епізодично користується конспектом протягом заняття і в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність;

9) здав у визначений термін правильно оформлену документацію;

10) має недостатній рівень самоаналізу, творчості, ініціативності;

11) пройшов навчання на онлайн-курсах, або прослухав вебінар та отримав сертифікат;

12) приймав участь у науково-практичній конференції з фаху;

14) серед студентів, колективу кафедри і методистів добре себе зарекомендував.

Оцінка «задовільно» (60-73 бали) ставиться, якщо студент у реалізації навчально-виховних завдань помилявся, недостатньо ефективно застосовував психолого-педагогічну теорію, методи та прийоми навчання, недостатньо активізував

пізнавальну діяльність студентів, не завжди був спроможний встановити контакт з ними, під час аналізу занять не виявляв чи не розумів сутності й причин своїх помилок та недоліків:

1) якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним занять і виховних заходів оцінена методистами на «задовільно» відповідно до встановлених критеріїв;

2) не до кінця реалізовано виховальний, освітній, розвивальний потенціал заняття;

3) методичні прийоми не завжди відповідають меті;

4) мають місце порушення послідовності вправ і співвідношення тренувальних вправ;

5) студент часто допускається своїх помилок, не помічає в багатьох випадках помилок студентів;

6) недостатньо володіє способами активізації студентів на уроці, не здійснює індивідуальний підхід до них;

7) уміє викликати інтерес до деяких видів роботи під час заняття;

8) при проведенні занять у практиканта зустрічаються деякі труднощі та виникає потреба у допомозі методиста або викладача;

9) студент мало і не завжди раціонально використовує наочні посібники;

10) студент постійно користується конспектом і не може скоригувати свою діяльність в ході уроку;

11) здав вчасно документацію, в яку можуть бути внесені незначні доповнення і поправки за вказівкою групового керівника педпрактики;

12) не пройшов навчання на онлайн-курсах, або прослухав вебінар і не отримав сертифікат;

17) не приймав участь у науково-практичній конференції з фаху;

12) загальна оцінка діяльності в школі студента – практиканта з боку учнів, батьків, вчителя – предметника, класного керівника, керівників педпрактики «задовільно».

Оцінка «незадовільно» (1-59 балів) ставиться за умов, коли за період практики виявлено неготовність студента до навчально-виховної роботи в школі в наслідок слабких знань з базових предметів і методики їх викладання, або недобросовісного ставлення до своїх обов'язків. Якість складених студентом планів-конспектів і проведених ним занять і виховних заходів оцінена методистами на «незадовільно» відповідно до встановлених критеріїв. Порушення техніки безпеки, трудової дисципліни також може стати підставою для оцінки «незадовільно».

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план, залікову книжку студента та враховується під час визначення розміру стипендій разом з іншими підсумковими оцінками. У разі отримання негативної оцінки під час складання заліку студенту надається можливість повторного складання *диференційованого заліку* за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	

82-89	добре	зараховано
74-81		
64-73	задовільно	незараховано
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

У випадку невиконання обов'язків студент на підставі доповідної записки керівника практики може бути відсторонений від проходження практики або його робота може бути визнана незадовільною. У цьому випадку рішенням деканату може бути призначене повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті.

Студент, який після повторного проходження практики отримав негативну оцінку (F, Fx), відраховується з університету.

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження без відриву від навчання.

Студенти, які не пройшли практику без поважних причин або отримали незадовільну оцінку, наказом ректора відраховуються з Університету.

Усі матеріали педагогічної практики зберігаються на фаховій кафедрі протягом 1 року, а щоденники практики, звіти студентів-практикантів, витяги з протоколів засідань педагогічних рад закладів освіти (протоколів засідань фахових кафедр) щодо оцінювання роботи студентів, зберігаються протягом 3 років.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Оскільки магістри на певний період стають членами кафедр закладів вищої освіти, то їх діяльність регламентується правилами і нормами, встановленими адміністраціями і колективами відповідних закладів. Їх діяльність має узгоджуватися з графіком роботи ЗВО, вони мають дотримуватися встановлених традицій, трудової дисципліни. Стосунки магістрів з викладачами повинні будуватися на основі поваги, такту, взаєморозуміння.

Аспірант має право:

- на свободу педагогічної творчості;
- звертатися до керівника практики, викладачів кафедри з усіх питань, що виникають у процесі практики;
- вносити пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу та організації практики;
- брати участь у роботі засідань кафедри, методичного семінару кафедри, тощо;
- користуватися бібліотекою, кабінетами, їх навчально-методичним забезпеченням.

Практикант зобов'язаний:

- виконувати усі види робіт, передбачені програмою практики;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку ЗВО, розпорядження адміністрації та керівників педпрактики у частині здійснення завдань практики;
- брати участь в організаційній, громадській, культурно-масовій роботі ЗВО;
- бути взірцем працелюбності, освіченості, організованості, дисциплінованості, охайності;

- бути уважним, доброзичливим і ввічливим у стосунках із викладачами, студентами групи;
- відвідувати консультації, які проводить керівник із практики;
- узгоджувати з викладачами свою присутність на їхніх заняттях;
- у випадках відсутності або запізнення повідомляти про це керівника практики, пояснювати причину відсутності або запізнення, надавати при цьому необхідні документи (довідку про хворобу тощо);
- у триденний термін по завершенню практики здати звітну документацію.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вихрущ В.О., Гуменюк С.В., Вихрущ-Олексюк О.А. Психодидактика вищої школи: інноваційні методи навчання : навч. посібник. Тернопіль: Крок, 2017. 280 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
3. Загальна методика навчання біології: [навч. посібник] / І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар та ін.; за ред. І. В. Мороза. К.: Либідь, 2006. 592 с.
4. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.Н. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І. В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
5. Індивідуальна освітня траєкторія магістрів на науково-педагогічній практиці: посібник. /А.В.Степанюк, М.М. Гладюк, Н.Й.Міщук, Г.Я.Жирська, Л.С.Барна. Тернопіль: Вектор, 2018. 48 с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. К. : Знання, 2005. 486с.
7. Мельничук І. М. Основи педагогіки та психології вищої школи : Навчальний посібник. Тернопіль : Вектор, 2018. 336 с.
8. Освітні технології у короткому викладі: навчально-методичний посібник / О.І.Янкович, Л.М.Романишина, М.М.Бойко, Н.М.Лупак, Л.М.Паламарчук. Тернопіль: Астон, 2012. 144 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник / за ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. С. 5–105.
10. Педагогічна практика студентів магістратури першого року навчання: навчально-методичний посібник. /А.В.Степанюк, Н.Й.Міщук, Г.Я.Жирська, Л.С.Барна, М.М. Гладюк. Тернопіль: Вектор, 2018. 82 с.
11. Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції: колективна монографія / під наук. ред. проф. О.С. Цокур. Одеса : СПД Бровкін О.В., 2012. 160 с.
12. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі К. : Вища школа, 2005. 240 с.
13. Степанюк А.В., Міщук Н.Й., Жирська Г.Я., Барна Л.С., Гладюк М.М. Педагогічна практика студентів магістратури: робочий зошит [для студ. спеціальностей: 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, хімія; природничі науки)]. Тернопіль : «Вектор», 2019. 66 с.
14. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В.Н. Методологія педагогічного дослідження. Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2014. 440 с.
15. Технології навчання біології / [Упоряд. К.М. Задорожний]. Х.: Основа, 2007. 160 с.
16. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. Вид. 2-е, допов. К. : «Академвидав», 2014. 456 с.

Інформаційні ресурси

1. Болонська декларація [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
2. Загальні відомості про вищу освіту в Україні [Електронний ресурс]. Режим

- доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/higher
3. Методи навчання та їх класифікація // Сайт «Osvita.Ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
  4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://moskalik.at.ua/kurs_lekziy/mmmvvv.doc
  5. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistuvishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688>
  6. Положення про організацію та проведення практик студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (від 27.09.2017 року). Режим доступу: (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_t_a_provedennia_praktyk_studentiv.pdf).
  7. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1488/1/Особливості,%20проблєми%20та%20шляхи%20активізації%20самостійної%20роботи%20студентів.pdf> .
  8. Web-сайт «Інновації в сучасній освіті» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura10/suchasni-metody-navchannya-u-protsesi-vykladannya-biolohiji/>
  9. Web-сайт «Osvita.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/biology/36366/
  10. Web-сайт «Сучасний урок» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://journal.osnova.com.ua/download/11-386-35570.pdf>.

8. ДОДАТКИ

Додаток А

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ПАПКИ ЗІ ЗВІТНОЮ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ

**Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка**

Кафедра природничих наук і методик їхнього навчання

Звітна документація з педагогічної практики

Студента спеціальності 014 Середня освіта (Хімія)
Освітня програма Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)

Рівень освіти _____

Група _____

(ППП)

Назва закладу освіти _____

Груповий методист:

(науковий ступінь, вчене звання, ППП)

Додаток Б

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА ЗВІТУ

**Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка**

Кафедра природничих наук і методик їхнього навчання

Звіт з педагогічної практики

Студента спеціальності 014 Середня освіта (Хімія)
Освітня програма Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)

Рівень освіти _____

Група _____

(ППП)

Груповий методист:

(науковий ступінь, вчене звання, ППП)

Додаток В

Схема звіту студента – практиканта

Вступ. Загальні відомості про місце і час проведення практики. Прізвища вчителів із фаху. Матеріальне забезпечення кабінетів та лабораторій.

I. Навчальна робота.

1. Відвідування занять: а) з фаху (вказати кількість); б) з інших предметів.
2. Проведення занять самим студентом (вказати кількість та види занять).
3. Проведення консультацій з навчального предмету.
4. Проведення індивідуальних занять зі студентами.
5. Проведення та перевірка самостійних і контрольних робіт, що передбачені навчальним планом.
6. Труднощі під час виконання завдань педпрактики.
9. Загальні висновки про навчальну роботу.

II. Методична робота.

1. Ознайомлення з робочими навчальними планами і робочими навчальними програмами із хімічних і біологічних дисциплін.
2. Розробка розгорнутих планів і підготовка конспектів 4-х лабораторних/практичних занять.
3. Підготовка навчально-методичних матеріалів до лабораторних, практичних занять і самостійної роботи студентів (вказати конкретно)..
4. Складання завдань для проведення модульного і підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю (вказати конкретно).
5. Вивчення і впровадження передового досвіду організації освітнього процесу (вказати конкретно).
6. Вивчення і аналіз основних нормативних документів, що регламентують роботу кафедри, факультету (вказати конкретно).
7. Ознайомлення з робочою документацією кафедри та правилами її оформлення (вказати конкретно).
8. Ознайомлення з методичною літературою під час педпрактики (вказати конкретно).
9. Навчання на онлайн-курсах (який курс або вебінар пройшли, отримали сертифікат, вказати номер).

III Виховна робота.

1. Група, в якій працював студент. Прізвище куратора.
2. Робота в якості куратора групи. Які заходи проведені (вказати конкретно).
3. Теми залікових виховних заходів.
4. Ознайомлення зі змістом і формами виховної роботи.
5. Труднощі при підготовці та проведенні виховних заходів.
6. Оволодіння вміннями та навичками організації виховної роботи.
7. Загальні висновки з виховної роботи.

IV. Висновки

1. Що дала педагогічна практика студенту?
2. Позитивні сторони організації і проведення педпрактики.
3. Недоліки в організації та проведенні педагогічної практики (які конкретно), шляхи їх подолання (пропозиції).
4. Пропозиції щодо підготовки, організації та проведення практики.

Додаток Г

Зразок оформлення титульної сторінки практичного заняття

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка

Факультет математики, природничих наук та технологій
Кафедра природничих наук і методик їхнього навчання

План-конспект практичного заняття з

_____ (назва навчальної дисципліни)
ТЕМА _____
_____ (номер і назва теми)
Для студентів _____
_____ (назва навчального закладу, факультету, курсу)
Розробив: _____
_____ (ПІБ магістра)

Обговорено та ухвалено: (оцінка в балах) _____
_____ (прізвище та підпис керівника практики)

Кропивницький-2024

Додаток Д

Зразок оформлення плану-конспекту практичного (лабораторного) заняття

Дата проведення: _____
Місце проведення (факультет, аудиторія): _____
Тривалість проведення: _____
Група: _____
Дидактичні цілі: _____
Міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки:
Забезпечуючі дисципліни: _____
(дати перелік дисциплін, що передували вивченню курсу, і створили навчальні засади для даної теми)
Забезпечувані дисципліни: _____
(перелічити дисципліни, які будуть вивчатися в майбутньому, і для яких матеріали даного заняття стануть базовими)
Навчально-методичне забезпечення заняття:
Наочність: _____
(перелік наочних засобів, що планується застосувати)
Технічні засоби навчання: _____

План практичного заняття:

1. _____
2. _____
3. _____

Рекомендована література:

(повна назва джерел із зазначенням сторінок)

Далі викладається «хід заняття» відповідно до плану із зазначенням пунктів та їх формулюванням з орієнтацією на охарактеризовану нижче структуру:

I. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА (до 5-ти хв.):

- привітання викладача із студентами;
- виявлення відсутніх;
- перевірка готовності групи до заняття.

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МОТИВАЦІЯ І СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ (до 5-ти хв.):

- повідомлення теми та мети заняття;
- позитивна мотивація вивчення теми (проведення бесіди щодо мотивації та професійної спрямованості та значущості теми);
- нагадування плану заняття (теоретичні та практичні завдання, запитання).

III. ОБГОВОРЕННЯ ПИТАНЬ (до 65-ти хв.):

- відповідно до плану обговорюються питання практичного заняття (виклад матеріалу, який підлягає обговоренню і засвоєнню студентами);
- виконання хімічного (біологічного) експерименту (для лабораторних занять).

IV. ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ (1-2 хв.).

V. Узагальнення та систематизація (підбиття підсумків) (до 5-ти хв.).

VI. Повідомлення домашнього завдання (до 5-ти хв.).

Орієнтовна схема аналізу (самоаналізу) семінарського заняття

Зазначається дата, факультет, група, час проведення заняття.

Зміст слід аналізувати за такими критеріями (параметрами):

- науковість, відповідність сучасному розвитку науки, зіставлення різноманітних концепцій;
- активізація мислення студентів, формулювання проблемних питань (завдань);
- визначення значущості матеріалу для майбутньої професії (професійна спрямованість);
- встановлення внутрішньо-предметних та міжпредметних зв'язків.

Методику проведення заняття слід аналізувати за такими критеріями (параметрами):

- формулювання теми та мети, повідомлення плану, характеристика рекомендованої літератури;
- чітка структура розгляду матеріалу, виокремлення основних інформаційних складових навчального матеріалу;
- узагальнення та систематизація (висновки);
- використання наочності, ТЗН, інформативно-комунікативних технологій;
- використання прийомів підтримки уваги (цікаві приклади, жарти, риторичні питання);
- стимулювання творчого, критичного мислення студентів, спонукання до висловлювання особистої позиції та формування вмінь її обґрунтовувати;
- наявність прямих та зворотних зв'язків з аудиторією.

Особистість викладача слід аналізувати за такими критеріями (показниками):

- володіння навчальним матеріалом (вільно володіє матеріалом, читає матеріал з конспекту);
- уміння триматися перед аудиторією (утримувати увагу аудиторії);
- якість мовлення (нормативність мовлення, дикція, емоційність викладу тощо);
- зовнішній вигляд.

Результати заняття слід аналізувати за такими критеріями (показниками):

- досягнення цілей заняття (досягнуто / не досягнуто);
- інформативність (інформаційна цінність).